

Становище

от проф. д-р Йоланда Зографова

Относно представена дисертация за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки. Професионално направление: 3.2 Психология.

Научна специалност : Педагогическа и възрастова психология.

на тема:

Самооценка и творчески характеристики на 11 – 12 годишни ученици

Докторант: Константин Христос Цякмаки

В представения дисертационен проект е направен опит за изследване на връзката между самооценката и творческите характеристики при ученици на 11-12 години. Дисертацията съдържа увод, три глави, изводи и препоръки за практиката, приноси, литература и приложение. Тя е в обем от 146 страници и са цитирани 126 източника на латиница.

Теротичната част представя широк литературен обзор на концепциите и изследванията в проблемната сфера на самооценката и творчеството, като са обхванати подходи за изследване на интелигентността като класическия на Binet & Simon, теории за психосоциалното, когнитивно и личностно развитие на Пиаже, подхода за изследване на умствените способности на Cattell. Поставени са и проблемите на креативността в смисъла на разграниченията в мисловния поток в подхода на Guilford и на особеностите на развитието на личността през Ериксъновата теория. Личностовите теории и типологизации на Eysenck, Cattell, Allport и др. също присъстват в обзора. Засегнати са и необихейвористични подходи относно Аз-ефективността и социалното учене, както и теорията за самоактуализация на Маслоу.

Самооценката на основата на широкия теоретичен обзор, се възприема от докторанта като „когнитивен регулатор на личната компетентност и ресурси, които човек може да вложи при дадени обстоятелства.“

Целта на изследването е идентично с цялостната цел на докторанта и „е да се изследват връзките между различните нива на глобална самооценка

(самоподценяване и самоуважение) и творческите характеристики (като компонент на умствената им надареност) на 11-12 годишните ученици.“

Поставените хипотези са подходящи за изследването и неговата цел и в голямата си част се потвърждават. За събиране на данни при 120 ученици на възраст 11-12 г. са използвани два метода, адаптирани за български извадки : Скала за изследване на глобалната самооценка и Скала за изследване на творческите характеристики (като компонент на умствената надареност)

Изследването е проведено в български училища.

Статистическите процедури са релевантни на задачите и хипотезите и са представени с богат табличен материал

Бележките ми са относно представянето и особено описанието на данните :

Объркване при тълкуване на резултатите има на някои места – напр при табл 9 – изглежда зависимата е самоуважението, а предиктор са творческите характеристики, но в текста се казва обратното. Всъщност именно така би било по-релевантно да се проведе статистическата обработка и след това анализа на данните – като се търси влиянието на творческите характеристики върху самооценката, върху самоуважението. Освен това възрастовият критерий, а и по принцип социалнодемографски характеристики са в ролята си на фактор, т.е. не като зависими променливи, както се използват в работата на Цякмаки. В случая при анализите на влиянието на пола, статистическите процедури са адекватни, проведен е t-test и се доказва незначимостта на влиянието на пола по отношение на самооценката, а също и върху творческите характеристики. Налице е противоречие и в твърдението – веднъж, че самоподценяването намалява с възрастта при 11-12годишните момчета, но след това се твърди, че се увеличава. Кое е вярното?

Въпреки някои пропуски, считам, че работата, представена от Константиния Цякмаки позволява да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“

29.09.2016

Подпис

Проф. д-р Й. Зографова